

Veel nieuwe inzichten dankzij basiscursus

Bijscholing veevoerkennis voorziet in behoefte

De basiscursus varkensvoer samenstellen levert veel nieuwe inzichten op. Een aantal deelnemers wil zelf voer samen stellen, de rest wil een betere gesprekspartner zijn voor de voeradviseur. Carel van Acht van v8voeradvies kan het bovendien smakelijk vertellen. Zonder goed kijken, ruiken, proeven en meten komt er van een goed varkensvoer samenstellen niets terecht.

De basiscursus varkensvoer samenstellen wordt georganiseerd door mijnvoer.nl, het internetplatform voor de aankoop van mengvoer. De cursisten hebben behoefte om hun basiskennis van de varkensvoeding bij te spijkeren. Een kleine minderheid is ook echt van plan een groter deel van het voer zelf samen te stellen. Bijvoorbeeld Johan van Meer die onder het Beter Leven-keurmerk

een kleine 4.000 vleesvarkens houdt in twee verschillende stallen. In de stal die is voorzien van een brijvoerinstallatie wil hij een groter aandeel van het droogvoer in het rantsoen zelf gaan inkopen en samenstellen. Maar zonder voeradviseur is het ook voor hem onbegonnen werk. Dat varkensvoer samenstellen een kunst is, blijkt al snel tijdens de cursusavond waar Pig Business bij aanwezig is. De

tweede in een serie van vier, gehouden in het Pater van den Elsen Huis in Handel bij Gemert (NB).

Betere gesprekspartner

„Juist over het belangrijkste onderdeel van ons vak, het voer, hebben veel varkenshouders de minste kennis. Daarom doe ik aan deze cursus mee”, legt

◀ Carel van Acht neemt bij de basiscursus varkensvoer samenstellen de belangrijkste voedermiddelen en hun kenmerken door.

Richard van de Heuvel uit. Hij is bezig met de bouw van een droogvoerinstallatie waarmee hij de samenstelling van het voer zelf kan sturen. De meesten kiezen ervoor om de volledige voersamenstelling aan de voeradviseur over te laten. Zij willen met de cursus bereiken dat ze een betere gesprekspartner zijn. Hans van Els: „Het is tijd voor een update van mijn kennis over de varkensvoeding.” Hoewel een enkeling in staat is zelf te optimaliseren, blijkt dit begrip meer toelichting nodig te hebben. „Hoeveel graan met hoge DON-waardes die mycotoxine-problemen kunnen veroorzaken, past er in het totale rantsoen? Er blijft geen partij graan ongebruikt in de opslag. Pas als het echt om kwaliteitsredenen niet meer in het mengvoer meekan, gaat het naar de vergister. Dat rekening houden met van de kritische waarden, noemen we optimaliseren”, legt cursusleider Carel van Acht van v8voeradvies uit.

Kwaliteit en water

Er is een heel scala aan grenzen gedefinieerd door de wetenschap, voerindustrie en voedsel- en warenautoriteiten. Niet alleen voor voedselveiligheid maar ook voor maximale diergezondheid en prestaties. Minima voor nutriënten zoals vitamines en mineralen, de veiligheid van de vertering, zuren, additieven en enzymen. Maar ook maxima in eisen voor koper, zink en vitamines uit de premix. En maximum eisen aan grondstoffen vanwege smaak en vertering. Bovendien is de continuïteit van de samenstelling van groot belang. Telkens andere ingrediënten gebruiken mag dan misschien een kostprijvoordeel opleveren maar dit kan teniet gedaan worden door mindere prestaties en gezondheid van de varkens. Voelen, ruiken en proeven is van belang. Herhaaldelijk krijgt Van Acht de lachers op zijn hand door de vergelijking tussen varkens en mensen te maken: „Je hebt

toch zelf ook liever aardappelkroketten dan rauwe aardappels?” Smaak en bevordering van de eetlust speelt een voorname rol. Bovendien kan de wateropname een rantsoen maken of breken, leert varkenshouder John Theelen die samen met zijn broer een gesloten Topigs-fokbedrijf heeft. Zijn conclusie: „Het beste voer voldoet niet als de watervoorziening niet in orde is. Te veel water in een brijbak wordt nog weleens onderschat. Het varken moet dan te veel water drinken om bij het voer te komen en is dan te snel verzadigd.” Maar Van Acht waarschuwt er juist ook voor dat waterverspilling hogere mestproductie en daarmee hogere afzetkosten veroorzaakt.

Onbekend of vergeten voer

Van Acht neemt in de loop van de avond de belangrijkste voedermiddelen en hun kenmerken door. Monsters van de verschillende veevoergrondstoffen passeren de tafels. Een enkeling blijft driftig notities maken, terwijl anderen juist volop proeven en ruiken aan de voermonsters. Sommige potjes krijgen wat meer aandacht, maar als John Teelen maïskorrels voorbij ziet komen, neemt hij niet eens de moeite om het deksel van het potje te schroeven. Erwtten zijn natuurlijk ook bekend, maar ze spelen nauwelijks nog een rol in de rantsoenen. Want de dalende graanprijs - en de daarmee samenhangende afbouw van de EU-exportsubsidies en importhellingen - heeft tot gevolg gehad dat erwtten, gewaardeerd om de combinatie van zowel zetmeel als eiwit, nauwelijks meer gebruikt worden, aldus Van Acht. Een ander voorbeeld van een verdwenen product dat vroeger veel werd gebruikt is tapioca uit Zuid-oost-Azië. Tapioca wordt gemaakt van de cassave-wortel, vertelt Van Acht. De welvaart nam toe en de bevolking ging de eigen voedselvoorziening veilig- ▶

De deelnemers

Hans van Els:

‘Het werd tijd voor een update van mijn kennis over de varkensvoeding,’

John Theelen:

‘Het beste voer doet niet veel als het water niet in orde is,’

Ine van Vechel:

‘Ik krijg meer inzicht in wat het voer doet met de varkens,’

Richard van den Heuvel:

‘Juist van de belangrijkste kostenpost, het voer, weten varkenshouders het minste,’

Johan van Meer:

‘Waarom geen vismeel meer maar wel visolie?’

De aanwezige varkenshouders ruiken, proeven en bekijken tientallen veevoergrondstoffen.

stellen met de productie van tapioca. Daardoor was het niet aantrekkelijk meer om te importeren.

Eiwitkwaliteit

Sommige producten in de monsterpotjes zien de varkenshouders voor het eerst, zoals aminozuren. Dit zijn cruciale componenten van het rantsoen. Ze komen veel voor in grondstoffen zoals sojaschroot en vismeel. Lysine, methionine, tryptofaan en threonine zijn de belangrijkste. Tegenwoordig wordt in toenemende mate aardappelleiwit gebruikt als alternatief, aangezien de zetmeelaardappel-industrie de laatste jaren fors uitbreidt in heel Noordwest-Europa. „Waarom wordt er geen gebruik meer gemaakt van vismeel maar wel van visolie”, vraagt Johan van Meer. „Visolie wordt specifiek ingezet om de bigvitaliteit te verbeteren”, legt Van Agt uit. Andere waardevolle grondstoffen zijn sinds de BSE-crisis verboden, zoals beendermeel. Vetten en oliën worden aan vele strengere eisen onderworpen dan vroeger. Maar ze zijn vanwege de hoge energiewaarde in relatie tot de kostprijs zeer waardevol, zo blijkt.

Prijsvergelijking

De varkenshouders beoordelen het ruiken, proeven en bekijken van tientallen veevoergrondstoffen als heel nuttig. Ine van Vechel: „Ik krijg meer inzicht in wat het voer met het dier doet. Hoe je het voer kunt sturen met wat je in de stal ziet.” Johan van Meer steekt er vooral van op welke grondstoffen het meest worden gebruikt, welke effecten deze kunnen hebben op de varkens en waar

je op moet letten bij het kiezen van de grondstoffen. De site www.grondstofcursus.nl biedt een overzicht van de vele tientallen verschillende veevoergrondstoffen, vertelt Van Acht. Hij wijst ook op de rol die de zogenaamde voerverdunners spelen. Dit zijn ruwe celstof rijke producten met vaak een lagere energiewaarde die de vertering stabiliseren, vertragen en stressverlagend werken. Deze grondstoffen, zoals tarwegries, zijn wel aantrekkelijk geprijsd. Maar de varkens gaan er in vergelijking met bijvoorbeeld bietenpulp, dat veel duurder is, zeker niet beter van presteren.

Brijvoer vak apart

De stroom bijproducten passeert ook de revue. Geen land ter wereld waar zoveel reststromen uit de humane voedingsindustrie tot waarde worden gebracht als in Nederland. Maar het aantal varkensbedrijven met een brijvoerinstallatie breidt naar verwachting niet uit. Het instellen en onderhoud van de brijvoerinstallatie is ook een vak apart. Bovendien vergt het specifieke kennis van de co-producten die er op de markt zijn; zowel enkelvoudig als in samengestelde vorm met een merknaam. Kaaswei kan sterk in samenstelling variëren, met name in zout- en drogestofgehalte. Tarwezetmeel is het meest gebruikte bijproduct, veelal aangezuurd. Maar het is op dit moment pittig geprijsd. Zeker als je het vergelijkt met het ruime aanbod CCM dat nu minstens een kwart goedkoper is. Er zijn daarom verschillende cursisten die investeren in de verwerking van granen en/of CCM. Maar de grootste groep laat zich niet verleiden om (weer)

te beginnen met dit, weliswaar zeer smakelijke, maisproduct dat veel arbeidstijd kost. Bovendien vergt het extra aandacht in het kader van de bedrijfshygiëne. Van Acht: „We doen er van alles aan om in de stal alles te perfectioneren en ondertussen poepen de vogels en het ongedierte buiten in de voeropslag. Dat is toch niet logisch?” Hij raadt aan de kwaliteit van de aangekochte bijproducten vooraf visueel te controleren.

Nog een wereld te winnen

Krijg je ook wat er op het label staat? Dat is misschien nog wel de belangrijkste vraag van deze avond over het samenstellen van rantsoenen. Want de percentages waarin de verschillende grondstoffen in het mengvoer worden verwerkt, staan niet op de labels. Mijnvoer.nl - het platform voor de aankoop van mengvoer waar v8voeradvies en collega-cursusorganisator en nutritionist Mary-Ann Bongarts gebruik van maken - maakt dit wel inzichtelijk. Er is nog een wereld te winnen op het gebied van veevoerkennis. Niet voor niets komen de cursisten van heinde en verre; zelfs uit België en Noord-Holland. Mijnvoer.nl is dan ook van plan de cursus ook boven de grote rivieren te gaan organiseren, gezien de waardering die de bijscholing al jaren krijgt in het zuiden des lands. ■

Tekst: Erik Colenbrander

Beeld: Gerard Burgers

Heeft u vragen en/of opmerkingen neem dan contact op met onze redactie via redactie@pigbusiness.nl of tel. 0314 - 62 64 38